

Monahia Siluana Vlad

**DESCHIDE CERUL
CU LUCRUL MĂRUNT**

Tipărită cu binecuvântarea
Înaltpreasfințitului
TEOFAN
Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

DOXOLOGIA
Iași, 2013

TEOLOGIA LUCRULUI MĂRUNT

(Conferință susținută la Alba Iulia în anul 2006)

Iubiți credincioși,

Avem bucuria ca la ultima seară duhovnicească din Postul Mare al acestui an, să avem oaspete la Alba Iulia pe Prea Cuvioasa Maica Siluana, de la Craiova. Unora dintre dumneavoastră vă este cunoscută de anul trecut, altora sigur cunoscută din anii trecuți, când, la televiziunea pe atunci *Pax* numită, Maica Siluana realiza o emisiune de dialog creștin. Altora, probabil, cunoscută din acele imagini de la televizor, când umbla prin subteranele Bucureștilor, către acei copii ai străzii, ca să le întindă, prin dânsa, Hristos mâna. Iar în anii trecuți, din revista *Credința Ilustrată*, când cobora în alte subterane, ale subconștientului celor care erau închiși în temnițe, pentru că săvârșiseră crime, și un dialog epistolar cu aceste persoane, al Maicii Siluana, așa-numitele *Dosare ale Maicii Siluana...*

Maică Siluana, bine ați venit la Alba Iulia, bine v-ați întors mai întâi în țară...

- Sărut mâinile, Vă mulțumesc!
- ... vă spun că vine de departe...
- Ei, nu spuneți chiar tot!
- ... vine de la Lisabona, unde a fost săptămâna trecută. Vă așteptăm cuvântul de mângâiere duhovnicească,

fiindcă, dacă de cele mai multe ori la aceste seri duhovnicești grăiesc către noi cuvânt de folos părinții duhovnicești, ne amintim că în *Pateric* există, în afară de părinții duhovnicești, și mame duhovnicești, așa-numitele amma. Vă considerăm o mamă duhovnicească pentru tinerii din Alba Iulia, pentru noi toți, și Îl rugăm pe Dumnezeu să vă dăruiască cuvânt de folos, cuvânt de mângâiere, cuvânt de bucurie, așa cum ne-ați adus și anul trecut în Postul cel Mare.

Amin!

Sărut mâna, părinte, și binecuvântați. Vă mulțumesc pentru că am nevoie de ajutorul lui Dumnezeu ca să mă adun acum, după cuvântul părintelui.

Așadar, tema noastră este *Teologia lucrului mărunt* sau *Cum putem fi fericiți în viața noastră de zi cu zi*. Astăzi, când un părinte m-a întrebat „cum de v-a trecut prin cap să alegeți o asemenea temă”, m-am gândit și mi-am dat seama că s-a născut în mine, în „capul” și în viața mea de mânăstire. Uneori, măicuțele, - cred că e valabil și la monahi - mai ales la început, consideră că treburile gospodărești sunt ale Martei – iartă-ne, Sfântă Marta! - și că cine le face ratează ocazia de a deveni Maria care stătea la picioarele Domnului... Și că, de vreme ce Marta a fost muștrată de Mântuitorul că face așa multă treabă, noi nu am avea posibilitatea să ne întâlnim cu Dumnezeu în activitățile noastre mărunte, gospodărești. M-am rugat mult ca să înțeleg taina aceasta și m-am folosit și de felul în care L-am cunoscut eu pe Dumnezeu și bucuria pe care ne-o dă El. Știți, bucuria pe care ne-a dat-o tuturor,

încă de la Bunavestire, și ne-a încredințat-o total, deplin, când S-a înălțat la ceruri și ne-a dat Duhul Său Cel Sfânt ca să ne învețe cum s-o păstrăm...

Taina aceasta mare este! Iar începutul trăirii ei este credința că Dumnezeu nu-și ia darurile înapoi niciodată. Bucuria, care este darul lui Dumnezeu, nu depinde de lucrurile, de întâmplările din afară. Este o bucurie permanentă, pe care noi o simțim uneori, alteori nu o simțim. Dar *credem* că este în noi, odată ce Dumnezeu *este* în noi.

Așadar, înțelegând împotrivirea, greutatea omului de a fi conștient de bucuria aceasta când simte o durere sau are un necaz, am dorit să predau mai departe „meșteșugul bucuriei” pe care l-am învățat și-l învăț de la Domnul în tot ce fac și trăiesc.

Și da, mă pot considera o mamă pentru că toți care vin să-și plângă durerea către noi pot afla mângâierea de a-și cunoaște sursa suferinței lor, ci și Sursa vindecării și a Bucuriei. Aici, după ce-și plânge cineva durerea și-i spune pe nume, îl ajut să conștientizeze că rănilor sufletești acumulate nu și le poate vindeca decât cu ajutorul lui Dumnezeu. Apoi, îl trimit la Biserică, la preoții ei care sunt mâna lui Dumnezeu, Singurul Care vindecă cu adevărat cu harul pe care ni-l dă prin Sfintele Taine, sfintele slujbe, lucrarea poruncilor și rugăciune. Partea mea este să-l ajut pe cel ce plânge să afle ce se ascunde dincolo de suferința de care se plânge, ca să ceară vindecarea bolii și nu a simptomului. Știți că, de multe ori, avem dureri de cap – simptom – dar suntem bolnavi de ficat!

Așadar, când cineva își plânge suferința în fața mea, eu văd, dincolo de ea, acolo în adânc, bucuria întregă a Mântuitorului de a-l vedea, în sfârșit, atât de aproape de ceasul trezirii din viața trăită somnambulic. Și mă rog și mă tot întreb: cum să-i spun? Pe unde s-o iau ca să-i spun: vezi, dacă intri într-o altă zonă a sufletului dumitale, dai de bucurie. Cum să spui unui om să se bucure că Hristos ne-a adus bucuria și e întregă în el de vreme ce e botezat, dacă el trăiește într-o permanentă dorință de a „scăpa de...”? „Să scap și de examenul ăsta, să scap și de treaba asta, să scap și de ziua de astăzi, să scap de... *viața asta...*” Or, dacă *scăpăm* de viața aceasta, am scăpat din mână bucuria și nu mai avem cum, în viața veșnică, să trăim bucuria pe care n-a luat-o nimeni de la noi, dar n-am știut s-o trăim... Avem nevoie să descoperim că nu știm să trăim bucuria dăruită omului de Mântuitorul în Biserica Lui pentru că nu mergem până la capăt în întâlnirea cu Dumnezeu. Da, slavă lui Dumnezeu, ne ducem la biserică, ne spovedim, ne împărtășim chiar, dar nu ne dăm seama că suntem bolnavi, că n-am învățat să devenim ceea ce suntem chemați să fim, că refuzăm să înțelegem că nu suntem „gata”! A fi „gata” înseamnă a fi îndumnezeit!

Ei, pentru asta ar trebui să facem puțină teologie.

Ce este teologia?

Știi că știți: o facultate la care dacă te duci, după aia „te faci” sau ești făcut preot ortodox! Așa să fie? Este asta o teologie? Nu, nu! Cuvântul „Teologie” este derivat din două cuvinte grecești: „Theos” = Dumnezeu și „logia” = vorbire despre, cuvânt despre, știință despre... Așadar, teologia este o vorbire cu Dumnezeu despre El și lucrarea

Lui în și cu noi. Când vorbim despre Dumnezeu, vorbim despre Cuvântul Lui și doar folosind cuvintele rostite de El către noi. Noi nu știm despre Dumnezeu decât ce ne-a revelat și ne revelează, ne-a arătat și ne arată, ne-a spus și ne spune El nouă. La fel și despre noi, omul, lucrarea Mâinilor Sale. Când vorbim despre noi, ar trebui să vorbim așa cum a vorbit Dumnezeu despre noi. Dumnezeu ne-a făcut și Dumnezeu ne spune cine suntem. Un om știe cine este numai în clipa în care află aceasta de la Creatorul lui. Altfel, zice: „eu sunt prost, maică”. „De unde știi, măicuță?” „Mi-a zis mama”. „Nu, nu ești prost. Mama nu știe adevărul despre tine. Când ți-a spus asta?” „Păi, când am spart o cană”. „Ei, atunci să știi că nu ești prost, a fost un moment în care n-ai fost atent și ai scăpat cana...” „Nu, că mi-a zis de mai multe ori și eu am ajuns la concluzia că sunt prost”. Și dacă învățătoarea spune că sunt încet la minte pot să ajung la concluzia asta. Dacă am câțiva admiratori care spun că sunt genială, mie poate să îmi intre în cap că sunt genială. Cineva poate să-mi spună orice și eu să cred. Avem despre noi fel și fel de imagini adunate și prelucrate în mintea noastră, dar nu știm cine suntem până când nu-L întâlnim pe Dumnezeu și până când nu auzim ce spune Dumnezeu despre noi. El este Cel ce ne spune, pe scurt vorbind: „tu ești după Chipul Meu. Am pus în tine o putere a Mea. Am pus în tine Viața Mea prin Botez, și am pus în tine Duhul Meu Cel Sfânt Care te crește, și am pus în tine Trupul și Sângele meu Cel înviat, ca să te hrănesc, ca tu să lucrezi să fii ca Mine, fiul lui Dumnezeu creat, dar dumnezeu după har. Tu ești un dumnezeu în devenire”. Și eu zic: „nu se poate, eu sunt fiica lui Cutare și Cutare, știi Tu, din comuna

Cutare...” „Da, dar nu ești doar asta. Tu ești cine și ce-ți spun Eu, numai că nu poți să simți asta, pentru că ești bolnav. Și nu e vina ta, așa te-ai născut. Așa ai crescut. Toți oamenii sunt bolnavi... Pentru asta am venit la voi. Să vă vindec!”.

Da, toți suntem bolnavi de când, rupându-ne de Dumnezeu, ne-am rupt în fâșii, în porții și între noi și înăuntrul nostru. Suntem sfâșiați pe dinăuntru în cel puțin trei fâșii care se împotrivesc și lui Dumnezeu și una celeilalte. Adică avem un *trup* cu care simțim lumea înconjurătoare, pe care îl menținem în viață mâncând lumea, bând lumea, respirând lumea și bucurându-ne de ea sau profitând de ea în mod prădalnic... Privind-o, o mâncăm și cu ochii...

Apoi avem ceea ce se numește *suflet* în sensul strict al cuvântului, psihismul nostru, partea pătimitoare a sufletului, partea cu care dorim, poftim, suntem iuți, avem sentimente, avem voință, satisfacții, suferințe. Este partea controlată în mare parte de conștiință și cu ea intrăm în relație cu semenii noștri.

Și mai avem o parte, foarte ascunsă, despre care se vorbește destul de puțin, dar care este bine definită în Noul Testament, în revelația despre om, așa cum a învățat Mântuitorul, numită *dub* sau *nous* sau *inimă*. Nu este o parte propriu-zisă a sufletului, ci este o dimensiune a omului, specifică doar lui. Este partea, puterea din noi cu care intrăm în relație cu Dumnezeu. Este *locul* unde ne întâlnim cu Dumnezeu, unde Îl auzim pe Dumnezeu, unde Îl gustăm pe Dumnezeu, unde ne luminăm de Lumina lui Dumnezeu.

Duhul nostru, hrănit de Dumnezeu hrănește sufletul și ne luminează și ne hrănește sentimentele, dorințele,

poftele noastre și le face sănătoase așa cum le-a făcut Dumnezeu, iar sufletul, la rândul său, hrănește trupul, care se înduhovnicește și el. Atunci spunem: acesta este un om înduhovnicit. Pentru că el, iată cum merge, iată cum vorbește, iată cum mănâncă, iată cum îi strălucește fața, uitate ce bucurie are pe chip! Când îl vedem pe părintele Teofil sau pe Părintele Arsenie, vedem lucrarea Duhului Sfânt cu duhul omului. Aceasta este lucrarea noastră să-L facem văzut pe Dumnezeu Cel nevăzut, să-L facem văzut în trupul nostru.

Dar noi, bolnavi fiind, trăim răsturnat, adică duhul se hrănește din suflet, din emoțiile lui și doririle lui, iar sufletul se hrănește din trup, din plăcerile lui, iar trupul se hrănește din lumea care a devenit „bun de consum”, o pradă și nu mai e percepută ca iubirea lui Dumnezeu dăruită lui spre împărtășire. Și se hrănește sărmanul trup „numai cu pâine”, fără Cuvântul lui Dumnezeu. Suntem acum niște mâncători de mâncare, mâncători de pâine, și nu mai suntem mâncători de Cuvântul lui Dumnezeu prin Care primim Duhul Sfânt. Ca urmare, starea noastră „duhovnicească” devine dependentă până și de starea vremii care ne influențează sentimentele. Dacă e spre ploaie, cum e acum, pe mine mă dor foarte tare picioarele, pentru că am reumatism. Ca urmare, sentimentele mele devin deodată negative și de aici nici „duhovnicește” nu voi sta foarte bine... Pot să nu mai am „chef” de rugăciune, să mă supăr pe Dumnezeu că a stricat vremea sau că mi-a stricat oasele (tot El, nu?)... Dacă-mi rup un picior, pot să am sentimente și mai rele și să zic: „Nu există Dumnezeu sau, dacă există, nu-I pasă de mine, că, uitate, nu are grijă de picioarele mele și ai văzut cum mi-a scos în cale

bolovanul de care m-am împiedicat...”. Așa devin eu o ființă nefericită, deși în mine, în ascunsul în care nu vreau să intru, Dumnezeu șade în inima mea de la Botez și mă cheamă să cinăm împreună în Bucuria Lui. Da, deși duminică m-am împărtășit, deși la Cununie m-am cununat, deși alaltăieri m-am Spovedit și harul a venit, că nu ne minte Dumnezeu, totuși sunt un om nefericit pentru că am o mulțime de motive pentru asta. Și nefericirea poate să ajungă până la deznădejde în ciuda Darului lui Dumnezeu...

Apoi, pătimim mult pentru că în loc să devenim conștienți de boala noastră, de această tragică răsturnare a ierarhiei puterilor sufletești și să lucrăm vindecarea pe care ne-o dăruiește Dumnezeu, noi ne împotrivism, nu avem răbdare și continuăm să încurcăm lucrurile. Nu deosebim cele ale duhului de cele ale afectivității. Avem nevoie să ne ostenim și să lucrăm cu harul lui Dumnezeu ca să dobândim darul discernământului. Cu el vom înțelege și simți că întristarea sufletească nu poate tulbura bucuria duhovnicească... Dacă ne uităm la Mântuitorul, Dumnezeu-Omul, la viața Sa așa cum a ajuns până la noi, vedem că trupul Său era sensibil la durere ca și al nostru, sufletul Său era sensibil la întristare ca și al nostru și duhul Său avea nevoie de rugăciune ca și al nostru. Deși El este Dumnezeu, era Dumnezeu, trupul Său de om obosea, flămânzea. Sufletul, partea Sa pătimitoare (fără de păcat), se întrista. „A plâns pentru Lazăr”! Înainte de răstignire spune: „sufletul Meu este întristat până la moarte”... Dar, cum îi atragea atenția un om al lui Dumnezeu, cu duhul se bucura. De unde știm? De la El. El le spune ucenicilor, în aceeași perioadă a răstignirii,

și „întristat este sufletul Meu până la moarte” și „bucuria Mea v-o las vouă”. Așa am și eu dovada și garanția că în timp ce sunt întristat că mi-a murit cineva, pot să nu-mi uit și să simt bucuria primită de la El. Putem, astfel, să învățăm că „sufletul s-a întristat”, nu „eu sunt trist”, pentru că *eu* sunt mult mai mult decât sentimentele mele, mult mai mult decât emoțiile mele...

Noi însă am fost crescuți într-un fel în care sentimentele negative au devenit vină, sentimentele negative au devenit rușine, gesturile firești au devenit gesturi rușinoase, pentru că noi așteptăm de la noi absolutul, care să se manifeste în gesturile relative. Înduhovnicirea omului nu-l lasă pe acesta fără sentimente, ci acestea nu mai sunt prilej de cădere în păcat. Un om duhovnicesc, înduhovnicit, se supără, ba poate să se mânie, da, dar el respectă porunca: „Mâniați-vă, dar nu greșiți”, „mâniați-vă, dar să nu apună soarele peste mânia voastră”. Sigur, majoritatea oamenilor duhovnicești sunt blânzi și smeriți cu inima, pentru că este Duhul Sfânt Care sălășluiește în ei. Așa a fost Mântuitorul în viața Sa pe pământ. Dar, cum știm, deși Mântuitorul era blândetea întrupată, atunci când a fost cazul, S-a supărat foarte tare, S-a mâniat, i-a certat pe farisei, i-a certat pe cărturari, i-a alungat cu biciul pe vânzătorii din templu... Avem mare nevoie să facem lumină în mintea noastră pentru că acolo e o adevărată încurcătură. Felul nostru de a gândi și de a aprecia viața este o vânzoleală, încurcăm realitățile între ele. De aceea, este neapărată nevoie să restabilim prin pocăință și cu ajutorul harului rânduiala sfântă a firii omenești. Este neapărată nevoie să devenim conștienți de ierarhia puterilor sufletului nostru,